

244009 - از مشکل خروج گاز رنج می برد و مدتی نماز را به این سبب ترک کرده و خواهان درمان است

سوال

من مشکل خروج گاز دارم و حتی مدتی به این سبب نماز را ترک کردم. با وجود این عذر چگونه نماز بگذارم؟

پاسخ مفصل

اولاً:

بسیاری از نمازگزاران تفاوت میان وسواس و سَلَس (خروج غیر ارادی ادرار و باد و مدفوع) را درک نمی کنند و ما این جا بنابر اطلاع خود می گوئیم: غالب کسانی که از سَلَس شکایت می کنند در حقیقت آن چه دچارش شده اند توهم و وسواس است نه مشکل مجاری ادرار. این جا لازم است که برای درمان این مشکل، درونی قاطع داشته و فتوایی واضح بخواهند تا به علم یقینی برسند و نباید به این توهم توجه کرد حتی اگر توهم با چیزی از حقیقت درآمیزد که این نیز بحمدلله مورد عفو است و الله سبحانه و تعالی شخص وسواسی را برای هرگونه تقصیری که به سبب درمان متوجه او شود مؤاخذه نمی کند و این مسئله ای بود که باید توضیح داده می شد.

ثانیاً:

بسیاری از مردم در فهم حالت «سَلَس» اشتباه می کنند و گمان می کنند که اگر نجاست یا بادی بدون آن که احساس کنند از آنان خارج شد شامل عذرهای «سَلَس» می شوند اما این فهمی غیر دقیق است.

درست اما آن است که نمازگزار اگر وقتی منضبط مشخصی - ولو اندک - را می شناسد که به گمان غالبش در آن هنگام از خروج غیر ارادی ادرار یا گاز به دور است، واجب آن است که نماز را به آن وقت به تاخیر اندازد و همان وقت وضو بگیرد و آن را به شکل کاملش ادا کند. اما اگر گمان کند چون روزی یک یا دو یا سه بار ادرار بدون اراده از او خارج می شود یا یک یا دو بار بدون اختیار از او گاز خارج می شود در این هنگام شامل عذرهای سَلَس می شود، این گمانی اشتباه است؛ زیرا معذور کسی است که حَدَث او به طول می انجامد و مدت زمانی که برای نماز کافی است طی نمی شود مگر آن که بدون اراده از او خارج می شود یا آن که وقت مشخصی نمی شناسد که امیدوار باشد سلس او در آن هنگام قطع شود تا نماز بگذارد. ابن نجیم حنفی می گوید:

«حکم استحاضه و عذر هنگامی باقی می ماند که وقت [کافی برای] نماز گزاردن صاحبش فراهم نمی شود مگر آن که مشکلی که دچارش شده (بی وضو شدن) برایش پیش می آید (یعنی به اندازه نماز وقت پیدا نمی کند و فوراً دچار مشکل می شود) اگرچه کم باشد» (البحر الرائق: ۱/۲۲۸).

اما مذهب مالکیان شامل اندکی تخفیف و آسان گیری است. آنان می گویند:

۱- اگر خروج بی ارادی نجاست نصف زمان [مورد نیاز برای عبادت] و بیشتر طول بکشد، وضو باطل نمی شود بلکه وضو گرفتن فقط مستحب است.

۲- اما اگر نصف این زمان را در بر نگیرد، وضو باطل می شود.

شیخ در دیر می گوید: «اگر سلس بیشتر زمان عبادت را در برگیرد و اقل وقتش را با وضو باشد، پس اگر نصف وقت - یا من باب اولی بیشتر از آن - با وی بود، باطل نمی شود».

دسوقی در توضیح آن می گوید: «مصنف به شکل مطلق از سلس نام برده، بنابراین سلسل ادرار و سلس مدفوع و باد و دیگر موارد مانند منی و مزی و ودی را هم شامل می شود».

این را بدان که سخن نویسنده درباره تفصیل در سلسل (که وقتش چقدر باشد) روش مغربیان است و این قول مشهور در مذهب [مالکی] است و عراقی های اهل مذهب بر این قول هستند که سلسل به شکل مطلق نقض نمی شود بلکه اوج امر این است که اگر همه زمان را در بر نگیرد، وضو برایش مستحب است و اگر همواره دچار سلس باشد وضو برایش مستحب نیست».

(حاشیة الدسوقی: ۱۱۶ / ۱ - ۱۱۷).

امام نووی می گوید:

«اما اگر خونریزی زن پس از وضو قطع شود و عادت به قطع شدن و بازگشت خونریزی نداشته باشد یا روالش بر همین باشد و مدت قطع خونریزی برای وضو و نماز کافی باشد، وضو واجب می شود» نگا: «مغنی المحتاج» (۱ / ۲۸۳).

ابن قدامه می گوید:

«اگر عادتش بر این باشد که برای مدت زمانی که برای وضو و نماز کافی است خونریزی اش قطع می شود، در حال خونریزی نماز نمی گزارد و منتظر پایانش می شود مگر آن که از خارج شدن وقت نماز بترسد که در این حالت وضو می گیرد و نماز می گزارد» (المغنی: ۱ / ۲۵۰).

حاصل آن که:

اگر طبق عادت این مشکل مدت زمانی قطع می شود و این مدت زمان برای ادای نماز کافی است، واجب آن است که منتظر قطع شدن آن بمانید و با وضوی کامل نماز بگذارید.

و اگر این سلس مداوم باشد یا آن که طبق عادت در مدت زمان منضبطی قطع نشود بلکه پی در پی خارج شود و در بیشتر اوقات شما را غافلگیر کند و وقت انقطاعش منظم نباشد، با چیزی جلوی ورود نجاست [و آلوده شدن لباس] را بگیرید و برای هر نماز وضو بگیرید و در همان حال [با وجود خروج نجاست] نماز را ادا کنید.

والله اعلم.